

บทที่ 6

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของตัวละคร และศึกษากลไกการป้องกันตัวของตัวละครในเรื่องสั้นของ เตือนวาท พิมวนา

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รวมเรื่องสั้นของเตือนวาท พิมวนา 4 เล่ม ดังต่อไปนี้

1. รวมเรื่องสั้น หนังสือเล่มสอง (2539) จำนวน 13 เรื่อง
2. รวมเรื่องสั้นชุดที่สอง สัมพันธภาพ (2549) จำนวน 11 เรื่อง
3. รวมเรื่องสั้นชุดที่สาม ทุกข์ทฤทธรรษ์ (2550) จำนวน 12 เรื่อง
4. รวมเรื่องสั้นชุดที่สี่ ผืนแห่ง และเรื่องอื่น ๆ (2557) จำนวน 11 เรื่อง

สรุปผล

1. ผลการศึกษาบุคลิกภาพของตัวละครในเรื่องสั้นของเตือนวาท พิมวนา จำแนกได้ 5 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะด้านชีวิต ทักษะด้านความรัก ทักษะด้านสังคม และทักษะด้านครอบครัว ทักษะด้านอาชีพ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ทักษะด้านชีวิต มีจำนวน 17 ตัวละคร ได้แก่ บุญส่ง (หนังสือเล่มสอง) ผม (รอยภาพ) เขา (ในความมืด) ผม (กาละแห่งการงาน) สมบูรณ์ (สัมพันธภาพ) รัญจวน (ผมไม่ยอมนอนกับใคร) แสงดา (แสงดา) เขา (ในความป่วยไข้) ผม (ยุทธการบ้านสามหลัง) จำรัส (ความเกลียด) ชำนิ (ณ เทศกาล) ผม (เรื่องปวดใจ) แสงดาว (จินตนาการที่อ่าววนวล) ผม (เจ้าภาพจงเจริญ) ฮาเวล (คุณครูคนแรกของ ดร.ฮาเวล) สาคร (ความเรงรมย์สมสู่กับชีวิต) และผม (ผืนแห่ง) เป็นทักษะที่ตัวละครมีต่อชีวิต เช่น การใช้ชีวิตโดยกลัวการเปลี่ยนแปลง การใช้ชีวิตโดยการรักษาภาพลักษณ์ การใช้ชีวิตที่มองเรื่องการเงินและอำนาจเป็นเรื่องสำคัญที่สุด การไม่ยอมแพ้ ไม่หมดหวังในชีวิต ต้องการมีชีวิตที่เรียบง่ายมีความสุข ซึ่งการนำเสนอทักษะด้านชีวิตเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงแก่นเรื่องในการนำเสนอปรัชญาของชีวิต และการให้ข้อคิดในการใช้ชีวิต

1.2 ทักษะด้านความรัก มีจำนวน 16 ตัวละคร ได้แก่ ชายกลางคน (ผู้บรรลู่) ผม (ผมอยากนอนกับคุณ) เกลือ (กานดา) วสุ (สิทธิบุรุษ) ศักราษ (จันทร์เจ้าขู้) ผม(ทุกข์ทฤทธรรษ์) แอ้ว (ดอกไม้อยู่ไหน) นคร (ดอกไม้อยู่ไหน) อูษา (เห็นในซากไม้) ผม (บ้านอ้างว้างของ ก.สุรางคนางค์) คำนวน (เงาไม้ไหวต่อสายลม) วิชาญ (เขาเห็นเธอชัดแล้วในเงาสลัว...) เจี้ยว (ลารา) ผม (แมวเหมียว) โปรยทอง (อิสตรี) และวิชาญ (เขาแบ่งบาน...ช่วงกาลนานแล้ว) ทักษะด้านความรักเป็นทักษะที่ตัวละครมีต่อความรัก เช่น การมีความรักที่มั่นคง การแสวงหารักแท้ การมีความรักแบบไม่คาดหวัง

รักที่ต้องการครอบครอง เชื่อว่าความรักเป็นเรื่องของชายหญิงเท่านั้น ซึ่งการนำเสนอทัศนคติของตัวละครด้านความรักเพื่อสะท้อนแก่นเรื่องในด้านความรักในหลากหลายมุมมอง รวมไปถึงมุมมองความรักของเพศที่สาม

1.3 ทัศนคติด้านสังคม มีจำนวน 9 ตัวละคร ได้แก่ ข้าพเจ้า (ผู้รอคอย) หญิงสาว (ผู้บรรลุ) ลุง (ในแสงสว่าง) โขติ (ผู้จัดการมรดก) จอมพลเผด็จ (เหนือจอมคนยังมีจอมพล) ผม (ชีวิตมหัศจรรย์ของยัยปี่) ผม (จิตวิญญาณส่วนใหญ่) คักดินา (กาลครั้ง นี้ศตวรรษที่ 21) และสว่าง (ด้านมืด) ทัศนคติด้านสังคมเป็นทัศนคติที่ตัวละครมีต่อสังคม เช่น ความเหลื่อมล้ำในสังคม มองค่านิยมของสังคมด้วยทัศนคติของตนเองไม่ใช่เพราะจากการที่ผู้คนปฏิบัติหรือเชื่อถือกันมา เชื่อถือในการปกครองแบบเผด็จการ ซึ่งการนำเสนอทัศนคติด้านสังคมเป็นการสะท้อนให้เห็นถึง ภาพสะท้อนสังคม

1.4 ทัศนคติด้านครอบครัว มีจำนวน 5 ตัวละคร ได้แก่ ผม (เด็กหนุ่ม) นางอาลัย (อำนาจ) ฉั่น (ในกำแพง) ชายแปลกหน้า (ฤดูหนาว) และมาลา (เด็กไม้) ทัศนคติด้านครอบครัวเป็นทัศนคติที่ตัวละครมีต่อครอบครัว เช่น การมีชีวิตครอบครัวที่เคารพตัวตนของกันและกัน การมีลูกคือความสมบูรณ์ของครอบครัว การซื้อสัตย์และให้เกียรติคู่รักของตน ซึ่งการนำเสนอทัศนคติด้านครอบครัวเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงภาพสะท้อนสังคม หรือค่านิยมต่าง ๆ ในสังคม

1.5 ทัศนคติด้านอาชีพ มีจำนวน 3 ตัวละคร ได้แก่ คุณหมอ (คุณหมอ) หมอชาญ (คุณหมอ) โขติ (ดอกฝิ่น) ทัศนคติด้านอาชีพเป็นทัศนคติที่ตัวละครมีต่ออาชีพ เช่น การรักและศรัทธาในอาชีพ การมองอาชีพชาวไร่เป็นอาชีพที่ลำบาก ทำงานเหนื่อย ต้องใช้ความอดทน แต่แทบไม่ได้อะไรกลับมาเลย ซึ่งการนำเสนอทัศนคติด้านอาชีพเป็นการสะท้อนภาพสังคมในด้านอาชีพต่าง ๆ

2. ผลการศึกษาทศกัณฐ์ป้องกันตัวของตัวละครในเรื่องสั้นของ เตือนวาท พิมานา
จำแนกได้ 15 ลักษณะ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง การโยนความผิดไปให้ผู้อื่น การแสดงออกที่ตรงข้ามกับความรู้สึก การเก็บกด การเพ้อฝัน การปฏิเสธ การทดแทน การชดเชย การเลียนแบบ การทดเทิด การลงโทษตัวเอง การถดถอย การเกิดอาการทางร่างกาย ความฝัน และการล้างบาป มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง มีจำนวน 14 ตัวละคร ได้แก่ ข้าพเจ้า (ผู้รอคอย) ผม (เด็กหนุ่ม) ชายแปลกหน้า (ฤดูหนาว) วสุ (สิทธิบุรุษ) ผม (ยุทธการบ้านสามหลัง) ผม (ชีวิตมหัศจรรย์ของยัยปี่) แอ้ว (ดอกไม้อยู่ไหน) นคร (ดอกไม้อยู่ไหน) เจี้ยว (ลารา) ผม (จิตวิญญาณส่วนใหญ่) คักดินา (กาลครั้ง นี้ ศตวรรษที่ 21) สว่าง (ด้านมืด) ผม (แมวเหมียว) และโปรยทอง (อิสตรี)

2.2 การโยนความผิดไปให้ผู้อื่น มีจำนวน 12 ตัวละคร ได้แก่ ชายกลางคน (ผู้บรรลุ) หมอชาญ (คุณหมอ) ผม (รอยภาพ) เขา (ในความมืด) สมบูรณ์ (สัมพันธ์ภาพ) เกลือ (กานดา) แสงดา (แสงดา) จำรัส (ความเกลียด) แสงดาว (จินตนาการที่อ่าวนวล) ผม (เจ้าภาพจงเจริญ) คำนวน (เงาไม้ไหวต่อสายลม) และสาคร (ความเจริญรมย์สมสู่กับชีวิต)

- 2.3 การแสดงออกที่ตรงข้ามกับความรู้สึก มีจำนวน 4 ตัวละคร ได้แก่ นางอาลัย (อำนาจ) โชติ (ผู้จัดการมรดก) จอมพลเผด็จ (เหนือจอมคนยังมีจอมพล) และชานี (ณ เทศกาล)
- 2.4 การเก็บกด มีจำนวน 3 ตัวละคร ได้แก่ ฉันทน์ (ในกำแพง) ผม (เรื่องปวดใจ) และโชติ (ดอกฝิ่น)
- 2.5 การเพื่อฝัน มีจำนวน 3 ตัวละคร ได้แก่ ผม (บ้านอ้างว้างของ ก.สุรางคนางค์) วิชาญ (เขาเห็นเธอชัดแล้วในเงาสลัว...) และวิชาญ (เขาแบ่งบานชั่วกาลนานแล้ง)
- 2.6 การปฏิเสธ มีจำนวน 3 ตัวละคร ได้แก่ ผม (ทุกข์ทฤทธิ) ฮาเวล (คุณครูคนแรก ของ ดร.ฮาเวล) และอุษา (เห็นในซากไม้)
- 2.7 การทดแทน มีจำนวน 2 ตัวละคร ได้แก่ บุญส่ง (หนังสือเล่มสอง) และมาลา (เด็กไม้)
- 2.8 การชดเชย มีจำนวน 2 ตัวละคร ได้แก่ รัญจวน (ผมไม่ยกนอนกับใคร) และ เขา (ในความป่วยไข้)
- 2.9 การเลียนแบบ มีจำนวน 1 ตัวละคร ได้แก่ หญิงสาว (ผู้บรรลุ)
- 2.10 การทดเทิด มีจำนวน 1 ตัวละคร ได้แก่ ผม (ฝิ่นแห้ง)
- 2.11 การลงโทษตัวเอง มีจำนวน 1 ตัวละคร ได้แก่ คุณหมอ (คุณหมอ)
- 2.12 การถดถอย มีจำนวน 1 ตัวละคร ได้แก่ ลุง (ในแสงสว่าง)
- 2.13 การเกิดอาการทางร่างกาย มีจำนวน 1 ตัวละคร ได้แก่ ผม (กาลแห่งการงาน)
- 2.14 ความฝัน มีจำนวน 1 ตัวละคร ได้แก่ ผม (ผมอยากนอนกับคุณ)
- 2.15 การล้างบาป มีจำนวน 1 ตัวละคร ได้แก่ ศักราช (จันทร์เจ้าขู้)

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์บุคลิกภาพของตัวละคร ในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา พบว่า มีประเด็นที่ควรพิจารณา ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์บุคลิกภาพตัวละคร ในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา พบทัศนคติด้านชีวิตมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าชีวิตมีความใกล้เคียงกับตัวตนหรือบุคลิกภาพภายในของบุคคลมากที่สุด ส่วนใหญ่จะพบว่าตัวละครมีปัญหาเรื่องความหวาดกลัวภายในจิตใจ เช่น กลัวความล้มเหลว ในเรื่องสั้นแสงดา ตัวละครแสงดาเคยพบกับความลำบากในวัยเด็กมาก่อน ทำให้เธอมุ่งมั่นที่จะมีชีวิตที่ดีขึ้น แต่สุดท้ายเธอทำไม่ได้ดังหวัง ชีวิตของเธอกลับตกต่ำลงเพราะเป็นหนี้มากมาย สุดท้ายตัวละครจึงมีกลไกการป้องกันตัวด้วยการโยนความผิดไปให้ผู้อื่น เธอโยนความผิดให้พ่อที่ทำให้เธอเป็นคนอุปถัมภ์ เธอโทษแม่ที่แม่เป็นคนอ่อนแอ ไม่มีสิทธิ์มีเสียงในครอบครัว ทำให้ชีวิตของเธอตกต่ำ ตัวละครส่วนใหญ่ที่โยนความผิดให้ผู้อื่นจะเป็นตัวละครที่พบว่าปัญหาเกิดขึ้นจากตัวละครเอง แต่การ

โยนความผิดให้ผู้อื่นทำให้ไม่รู้สึกว่าเป็นตัวเองทำผิดพลาด และไม่เจ็บปวดเท่ากับมองว่าตนเองทำผิดพลาดเอง แต่ผลเสียที่เกิดขึ้นคือตัวละครจะไม่ได้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ส่วนใหญ่จะล้มเหลวและไม่ได้รับการแก้ไขใด ๆ ทั้งสิ้น

กลไกการป้องกันตนเองที่พบมากที่สุด คือ การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง ซึ่งเมื่อพิจารณาควบคู่กับบุคลิกภาพที่พบ จะพบว่า การหาเหตุผลเข้าข้างตนเองตรงกับบุคลิกที่แสดงออกเรื่องความรักมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ตัวละครของเดือนวาด เมื่อมีความรักจะใช้กลไกการป้องกันตนเองด้วยการหาเหตุผลเข้าข้างตนเองว่าอีกฝ่ายรัก เช่น ตัวละครแอมกับนครในเรื่อง ดอกไม้ยู่หนใด ทั้งสองคนมองหารักแท้ แอม หญิงสาวที่ไม่เคยมีใครมารักเธอ ส่วนนคร ชายผู้ผิดหวังกับความรักตลอดเวลา ทั้งสองคนจึงนึกถึงกันและกันในฐานะเพื่อนบ้านที่เห็นกันมานาน ทั้งคู่จำได้ว่าสมัยเด็ก อีกฝ่ายหลงรักตนเอง มานึกคิดได้ตอนที่ทั้งคู่อยากมีรักแท้ อยากมีใครสักคนข้างกาย เมื่อเกิดกลไกการป้องกันตนเองด้วยการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง จะทำให้ทั้งคู่รู้สึกว่ายังมีคนที่รักตนเองอยู่สักคนในชีวิต ทำให้ชีวิตไม่หมดหวังหรือหมดศรัทธาในความรัก

2. ตัวละครในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา ผู้เขียนมักสร้างตัวละครฝ่ายชายให้มีบุคลิกภาพด้านลบ ได้แก่ เอาเปรียบผู้หญิง รังแกผู้หญิง และมีลักษณะที่ด้อยกว่าตัวละครฝ่ายหญิง เช่น ประสบความผิดหวัง ตกงาน เป็นต้น ขณะเดียวกันผู้เขียนยังสร้างตัวละครผู้หญิง โดยเน้นให้เห็นแนวคิดสตรีนิยม ดังจะเห็นได้จาก เรื่องสั้นเรื่องผู้บรรลู่ ตัวละครชายวัยกลางคน เป็นที่รักและเทิดทูนของหญิงสาวในเรื่องเพราะเขาช่วยสอนเธอให้เข้าใจโลกเข้าใจชีวิตมากขึ้น เมื่อวันหนึ่งสัญญาตัญญาณทางเพศกระตุ้นให้เขาคิดเอาเปรียบเธอ โดยการหว่านล้อมเธอบอกว่า เรื่องการมีเพศสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้โลกและชีวิต เขาคาดหวังว่าเธอจะเข้าและต้องการให้เธอเรียนรู้ ไม่ได้คิดเอาเปรียบเธอ เมื่อหญิงสาวยอมตกลง หลังจากนั้นชายวัยกลางคนก็เปลี่ยนไป อยากให้เธอมองเขาเหมือนกับผู้ชายคนหนึ่งไม่ใช่พระเจ้าของเธอที่คอยสั่งสอนทุกสิ่งทุกอย่างให้เธอ ไม่ต้องการให้เธอบูชาเขาอีกต่อไป เธอจึงได้ตอบกลับชายวัยกลางคนไปว่า เมื่อเวลาเขาอยากได้เธอก็อ้างเรื่องการเป็นพระเจ้า แต่เวลานี้เธอมองออกแล้วมนุษย์ก็เหมือนกันทั่วไป และเธอไม่คิดเสียตายสิ่งที่สูญเสียไป เพราะเธอได้เรียนรู้เรื่องความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ผู้ชายกลับคืนมา ดังนั้นงานของเดือนวาดจึงมีแนวคิดของปีตาธิปไตยและแนวคิดแบบสตรีนิยมปรากฏอยู่ในงานเขียน ซึ่งน่าสนใจในการศึกษาต่อไป

3. เรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา ปรากฏภาพสะท้อนสังคมเป็นจำนวนมาก สะท้อนให้เห็นภาพของสังคม การเมือง ดังเช่นเรื่อง กาลครั้งหนึ่ง ศตวรรษที่ 21 เดือนวาดแทนชื่อตัวละครว่า ศักดินากับคำมูน เพื่อเป็นตัวแทนของการมองชนชั้นต่าง ๆ ผ่านสายตาของตัวละครทั้งสอง โดยตัวละคร ศักดินาเป็นตัวแทนของชนชั้นศักดินา ส่วนคำมูนเป็นตัวแทนของประชาชนทั่วไปที่แสวงหาความเท่าเทียม แสวงหาเสรีภาพ ทั้งสองคนเถียงกันเรื่องตัวตนการมีชีวิตอยู่ เหตุใดทั้งคู่จึงมีอายุยืน แต่ศักดินาเถียงว่าต่อไปคำมูนจะต้องตายด้วยน้ำมือของศักดินาเท่านั้น และสะท้อนสังคมว่าในขณะที่มนุษย์ใน

สังคมเรียกร้องความเท่าเทียม เรียกร้องสิทธิ เรียกร้องเสรีภาพ แต่มนุษย์เองกลับย้อนแย้ง อยากมีสิทธิมากกว่าคนอื่น อยากได้รับเสรีภาพที่เบียดบังเสรีภาพของผู้อื่น ส่วนความเท่าเทียมนั้นยิ่งไม่มีอยู่จริงในสังคม ดังนั้นศักดินาจึงคิดว่าตัวตนของเขายังอยู่ตราบไต่ที่มนุษย์ยังเห็นแก่ตัว ต่างตะเกียกตะกายเพื่ออยู่สูงคนอื่นอยู่ต่ำไป ตัวตนของคำมุนจะไม่มีวันมีอยู่จริง ถึงแม้คำพูดของศักดินาจะเป็นภาพสะท้อนของสังคมในปัจจุบัน แต่เดือนวาดก็จับลงด้วยดวงตาของคำมุนที่ยังมีหวังอยู่เสมอ หวังว่าสังคมจะเปลี่ยนเป็นในสักวัน ดังนั้นการศึกษาเรื่องภาพสะท้อนสังคมในงานของเดือนวาดจึงน่าสนใจที่จะศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป มีดังนี้

1. ศึกษางานเขียนของเดือนวาด พิมวนา โดยใช้แนวคิดสตรีนิยม (Feminism)
2. ศึกษาภาพสะท้อนสังคมในงานเขียนของเดือนวาด พิมวนา
3. ศึกษาบุคลิกภาพของตัวละครในงานเขียนอื่น ๆ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี